

Sygn. akt VII U 1450/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2020 r. w Warszawie

sprawy T. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania T. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 10 października 2018 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 10 października 2018 r. znak: (...) w ten sposób, że ustala wartość kapitału początkowego odwołującego się na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 134.236,52 zł (sto trzydzieści cztery tysiące dwieście trzydzieści sześć złotych i 52/100) przyjmując, że podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 1.364,34 zł (tysiąc trzysta sześćdziesiąt cztery i 34/100), a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 111,75%.

SSO Monika Roslan-Karasińska

UZASADNIENIE

T. G. w dniu 21 października 2018 r. złożył odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Ubezpieczony zaskarżył decyzję organu rentowego z dnia 10 października 2018 r., znak: (...). Odwołujący wskazał, że przedstawił dokumenty, za pomocą których wykazał osiągnięte przez niego rzeczywiste zarobki z tytułu zatrudnienia w Biurze (...) w okresie od 28 marca 1979 r. do 31 stycznia 1985 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 4 lutego 1985 r. do 15 listopada 1990 r. Następnie ubezpieczony przedstawił w tabeli wykaz swoich zarobków wraz z wyliczeniem wartości kapitału początkowego za lata 1979-1990 (odwołanie z dnia 21 października 2018 r., k. 3-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 listopada 2018 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że z okresu zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie (...) przyjął wynagrodzenie uwzględniając kwoty wynikające z kart wynagrodzeń, z tytułu zasiłków chorobowych, premii i zysku w łącznej wysokości: 194.720,00 złotych za 1985 r., 396.165,00 złotych za 1986 r., 477.298,00 złotych za 1987 r., 980.631,00 złotych za 1988 r., 2.429.758,00 złotych za 1989 r. oraz 11.081.483,00 złotych za 1990 r. ZUS stwierdził jednocześnie, że z okresu pracy ubezpieczonego w Biurze (...) wyliczył wysokość

wynagrodzenia w oparciu o legitymację ubezpieczeniową i zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 20 sierpnia 2018 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 listopada 2018 r., k. 13 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. G. w okresie od 1 października 1972 r. do 12 września 1977 r. uczęszczał na studia w Politechnice (...) (zaświadczenie z dnia 25 czerwca 2018 r., k. 4 akt ZUS).

Odwołujący zatrudniony był w okresach:

- od 18 października 1977 r. do 27 marca 1979 r. w Biurze (...), w ramach którego odbył zasadniczą służbę wojskową od 6 marca 1978 r. do 27 lutego 1979 r. (świadcstwo pracy z dnia 27 marca 1979 r., k. 5 akt ZUS);
- od 28 marca 1979 r. do 31 stycznia 1985 r. w Biurze (...), w tym od 15 stycznia 1983 r. do 31 stycznia 1984 r. w Biurze (...) (świadcstwo pracy z dnia 31 stycznia 1985 r., k. 9 akt ZUS);
- od 4 lutego 1985 r. do 15 listopada 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) (świadcstwo pracy z dnia 15 listopada 1990 r., k. 24 akt ZUS).

Ubezpieczony od 19 października 1990 r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) S.C."

W związku z powyższym odwołujący na dzień 31 grudnia 1998 r. legitymował się okresami składkowymi w wymiarze 20 lat, 11 miesięcy i 23 dni oraz okresami nieskładkowymi w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy.

Odwołujący osiągnął łączny przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w kwotach: 6.129,00 złotych za 1977 r., 5.481,00 złotych za 1978 r., 44.868,00 złotych za 1979 r., 74.139,00 złotych za 1980 r., 85.207,00 złotych za 1981 r., 110.542,00 złotych za 1982 r., 148.255,85 złotych za 1983 r., 219.711,56 złotych za 1984 r., 18.815,00 złotych za styczeń 1985 r., 256.182,00 złotych za okres od lutego do grudnia 1985 r., 396.165,00 złotych za 1986 r., 477.298,00 złotych za 1987 r., 980.631,00 złotych za 1988 r., 2.429.758,00 złotych za 1989 r., 11.081.483,00 złotych za 1990 r., 10.949.221,00 złotych za 1991 r., 17.614.800,00 złotych za 1992 r., 28.879.200,00 złotych za 1993 r., 34.467.000,00 złotych za 1994 r., 4.643,01 złotych za 1995 r., 5.967,52 złotych za 1996 r., 7.181,68 złotych za 1997 r. oraz 8.540,62 złotych za 1998 r. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 46 akt ZUS, legitymacja ubezpieczeniowa, k. 8 akt ZUS, karty płac odwołującego za lata 1985-1990, akta osobowe i k. 55-62 akt ZUS oraz opinia biegłego sądowego, k. 77 a. s.).

Rozkładając na czynniki pierwsze ubezpieczony za okres od lutego 1985 r. do grudnia 1985 r. uzyskał:

- z tytułu wynagrodzenia zasadniczego kwoty 7163,00 złotych za luty, 7.500,00 złotych od marca do października, 12.567,00 złotych za listopad i 14.500,00 za grudzień oraz 5.790,00 złotych tytułem wyrównania za październik i 4.300,00 złotych tytułem wyrównania za okres od października do grudnia, łącznie 104.320,00 złotych;
- z tytułu premii kwoty 4.931,00 złotych za kwiecień, 14.541,00 złotych za lipiec, 67.135,00 złotych za październik oraz 61.462,00 złotych, łącznie 148,069,00 złotych;
- z tytułu dodatkowego wynagrodzenia 358,00 złotych za luty, 375,00 złotych za okres od marca do września, 270,00 złotych za okres od października do grudnia, łącznie 3.793,00 złotych (karty płac odwołującego za 1985 r., akta osobowe i k. 55 akt ZUS).

T. G. w dniu 28 czerwca 2018 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. o ustalenie wysokości kapitału początkowego. Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego organ rentowy wydał decyzję z dnia 23 lipca 2018 r., znak: (...), zgodnie z którą ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 69.030,61 złotych (wniosek z dnia 28 czerwca 2018 r. i decyzja z dnia 23 lipca 2018 r., k. 1 i 32 akt ZUS).

Odwołujący w dniu 13 września 2018 r. złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego. Po jego rozpoznaniu została wydana zaskarżona decyzja z dnia 10 października 2018 r., znak: (...). Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru w kwocie 1.333,09 złotych z 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 109,19%. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 132.248,93 złotych. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił odwołującemu dochód w kwotach: 74.139,00 złotych za 1980 r., 85.207,00 złotych za 1981 r., 110.542,00 złotych za 1982 r., 148.255,85 złotych za 1983 r., 219.711,56 złotych za 1984 r., 213.535,00 złotych za 1985 r., 396.165,00 złotych za 1986 r., 477.298,00 złotych za 1987 r., 980.631,00 złotych za 1988 r. oraz 2.429.758,00 złotych za 1989 r. (wniosek z dnia 13 września 2018 r. i decyzja z dnia 10 października 2018 r., k. 54 i 64-66 akt ZUS).

Sąd w postanowieniu z dnia 20 maja 2019 r. dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i księgowości celem wyliczenia wysokości kapitału początkowego odwołującego (postanowienie z dnia 20 maja 2019 r., k. 66 a. s.).

W odniesieniu do wydanej opinii organ rentowy zgłosił zastrzeżenia wskazując, że błędnie zaokrąglono wyliczenia okresów składkowych. Jego zdaniem ostateczna ich wartość powinna wynosić 362,47. Odwołujący zaś stwierdził, że biegła niesłusznie nie uwzględniła premii uzyskanej w 1985 r. w kwocie 61,462,00 złotych (pismo procesowe organu rentowego z dnia 26 lutego 2020 r., k. 92 a. s., protokół rozprawy z dnia 28 września 2020 r., k. 110 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i w aktach osobowych ubezpieczonego oraz w przeważającej części w oparciu o treść opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości.

Sąd uznał zebrane w toku postępowania dokumenty za w pełni wiarygodne. Na gruncie rozpoznawanej sprawy najistotniejsze znaczenie w kontekście ustalenia zarobków odwołującego miało zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu znajdujące się w aktach rentowych za okres pracy w Biurze (...) oraz karty prac ubezpieczonego za lata 1985-1990 wynikające z jego akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...).

Jednocześnie Sąd uznał za wiarygodną opinię biegłego sądowego w zakresie, w jakim została przedstawiona w ustalonym stanie faktycznym. Wszystkie obliczenia biegłego sądowego nie mogły ostać się na gruncie niniejszej sprawy. Biegły niezasadnie pominął podczas dokonywanych wyliczeń premię przyznaną ubezpieczonemu w 1985 r. w kwocie 61.462,00 złotych. Należy wskazać, że biegły w swojej opinii zaliczył pozostałe premie, które odwołujący otrzymał w kwietniu, lipcu i październiku tego samego roku. Dlatego też Sąd uznał za w pełni wiarygodne wszystkie dane wynikające z karty wynagrodzeń za 1985 r. znajdujące się w aktach rentowych, na podstawie której należało wyliczyć wysokość wynagrodzenia osiągniętą wówczas przez ubezpieczonego.

W oparciu o powyższe Sąd w pełni uwzględnił zastrzeżenia skierowane względem opinii przez odwołującego. Natomiast zarzuty organu rentowego oraz przedstawione nowe wyliczenia zostały pominięte, ponieważ na skutek uwzględnienia dodatkowej premii uległo również zmianie wyliczenie okresów składkowych po ich zaokrągleniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie T. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 10 października 2018 r., znak: (...) zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W ocenie Sądu należało rozważyć w rozpatrywanej sprawie, czy organ rentowy w sposób prawidłowy ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego dla odwołującego. Sąd zważył, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270) zwanej dalej „ustawą”, kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem 1

stycznia 1999 r. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku. W przypadku nieudowodnienia okresów składkowych i nieskładkowych, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na druku ZUS RP-7, ale również legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia dokonane przez pracodawcę lub następcę prawnego. Ustalenie kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r., tj. w dniu wejścia w życie ustawy, a następnie pomnożenie tej kwoty przez średnie dalsze trwanie życia osób ustalone na dzień 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 175 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów.

W dacie wydania przez organ rentowy spornej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) zwanego dalej „rozporządzeniem”, które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 ze zm.). Zgodnie z obowiązującym § 22 ust 1 i ust. 2 rozporządzenia, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa; legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Wyjątek od tej powyższej zasady przewidziany został w § 28 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczony za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

Sąd w pierwszej kolejności ustalił, że ubezpieczony początkowo domagał się obliczenia wysokości kapitału początkowego w oparciu o tabelkę zawartą w odwołaniu, w której przedstawił swoje zarobki za lata 1979-1990. W dalszej części procesu odwołujący również podawał różne kwoty za poszczególne lata, które jego zdaniem były rozbieżne z wyliczeniami dokonanyymi przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Wobec powyższego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego. Po sporządzeniu opinii strony co do zasady nie kwestionowały sposobu wyliczenia kapitału początkowego. Organ rentowy zarzucił jedynie błędne zaokrąglenie liczby okresów składkowych, zaś odwołujący uznał, że niesłusznie nie uwzględniono w wyliczeniach jednej premii, którą otrzymał w 1985 r. Pozostałe wyliczenia dokonane przez biegłego sądowego nie były sporne między stronami. Ubezpieczony, za wyjątkiem niezaliczenia jednej premii, nie konstruował dalszych zarzutów względem opinii oraz nie wnosił o uwzględnienie

innych składników swojego wynagrodzenia. W oparciu o powyższe Sąd w pozostałym zakresie uznał opinię za zgodną ze zgromadzonym materiałem dowodowym w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu biegły błędnie wskazał, że ubezpieczony osiągnął przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za 1985 r. w kwocie 213.535,00 złotych. Taką też kwotę wskazał ZUS w załączniku do decyzji. Należy jednak zwrócić uwagę, że w powyższej kwocie nie znajdują się wszystkie składniki wynagrodzenia, które uzyskał ubezpieczony w 1985 r. Odwołujący otrzymał z tytułu wynagrodzenia zasadniczego kwotę 104.320,00 złotych, z tytułu premii 148.069,00 złotych oraz z tytułu dodatkowego wynagrodzenia 3.793,00 złotych. Sąd zważył, że premie wypłacone T. G. w kwotach 4.931,00 złotych za kwiecień, 14.541,00 złotych za lipiec oraz 67.135,00 złotych za październik zostały uwzględnione w jego zarobkach. Z niezrozumiałych powodów kwota 61.462,00 złotych nie została zaliczona w ustaleniach dotyczących wysokości kapitału początkowego za 1985 r. Podana kwota wynikała wprost z karty wynagrodzenia dotyczącej odwołującego, która była zawarta nie tylko w aktach organu rentowego, ale co istotne również w oryginalnych aktach osobowych. Ani organ rentowy ani biegły sądowy w żaden sposób nie uzasadnił, z jakich powodów należało wyłączyć kwotę 61.462,00 złotych. Sąd nie znalazł logicznych argumentów, aby nie uwzględnić jednego z grona składników, który po zsumowaniu z innymi kwotami premii, dał łączny zarobek dla odwołującego w 1985 r. w kwocie 148,069,00 złotych. Po zsumowaniu wszystkich składników wynagrodzenia, odwołujący uzyskał za cały 1985 r. kwotę 274.997,00 złotych. Taki też dochód Sąd uwzględnił do ustalenia wysokości kapitału początkowego i na tej podstawie dokonano również nowych wyliczeń, w oparciu o które wydano wyrok.

Sąd doszedł do wniosku, że stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy w % przy uwzględnieniu liczby miesięcy wyniósł ostatecznie 114,35%, zamiast 88,95%. Różnica spowodowana była zaliczeniem do zarobków odwołującego kwoty premii uzyskanej w 1985 r. w wysokości 61.462,00 złotych. W związku z tym najkorzystniejszy dla ubezpieczonego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 111,75% przy uwzględnieniu 10 kolejnych lat 1980-1989. Podstawę wymiaru kapitału początkowego należało wyliczyć jako iloczyn wskaźnika podstawy renty oraz kwoty bazowej, co dało w przeliczeniu $111,75\% \times 1.220,89 \text{ złotych} = 1.364,34 \text{ złotych}$. Wysokość zaś 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 złotych, zaś współczynnik proporcjonalny do osiągniętego wieku przez odwołującego w dniu 31 grudnia 1998 r. oraz okresów składkowych i nieskładkowych wyniósł 77,92%. Na podstawie tych składników organ rentowy powinien ustalić kapitał początkowy dla ubezpieczonego.

W ocenie Sądu pomnożenie 24% wysokości kwoty bazowej poprzez współczynnik proporcjonalny do osiągniętego wieku dało 228,31 złotych, pomnożenie 251 miesięcy okresów składkowych poprzez 1,3% a następnie podzielenie przez liczbę 12 i pomnożenie przez podstawę wymiaru kapitału początkowego dało 370,99 złotych, natomiast pomnożenie 54 miesięcy okresów nieskładkowych poprzez 0,7% i ponownie podzielenie przez liczbę 12 oraz pomnożenie przez podstawę wymiaru kapitału początkowego dało 42,98 złotych. Po dodaniu tych trzech kwot wartość kapitału początkowego wyniosła 642,28 złotych. Następnie Sąd pomnożył ustaloną wartość ze średnią dalszego trwania życia, która w przypadku ubezpieczonego została ustalona w wymiarze 209 miesięcy. Po dokonaniu stosownych wyliczeń, wysokość kapitału początkowego odwołującego na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 134.236,52 złote. Taka też wartość została uwzględniona w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

MK